

**כלי לפיתוח והרחבת מקומות ההתנסות
במסגרת התכנית:
"התפתחות אישית ומעורבות חברתית-קהילתית"**

**הכלי פותח על ידי צוות תחום התנדבות בג'וינט ישראל אשלים
ספטמבר 2015**

ג'וינט ישראל אשלים
יחד בעשייה חברתית למען ילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון

תוכן עניינים

<u>3</u>	ברכות.....
<u>5</u>	פתח דבר.....
<u>6</u>	מודל FLEXIVOL.....
<u>8</u>	כללים להצלחה בהפעלת בני נוער במקומות התנסות.....
<u>9</u>	תרשים תהליך הרחבת מקומות התנסות.....
<u>10</u>	איתור, איגום וגיוס משאבים.....
<u>14</u>	איתור שותפים ומקומות התנסות פוטנציאליים.....
<u>16</u>	ארגונים ארציים המשלבים בני נוער בהתנסות במעורבות חברתית-קהילתית....
<u>23</u>	רעיונות לפיתוח תכניות חדשות להתנסות במעורבות חברתית-קהילתית.....
<u>36</u>	למידה מהצלחות- מודלים ייחודיים שהצליחו.....

ברכות

משרד החינוך, מינהל חברה ונוער מקדם מעל 30 שנים את נושא מעורבות והתנדבות הנוער כיעד מוביל ומשמעותי.

טיפול ערך המעורבות בקרב בני הנוער נוער מהווה אתגר חינוכי וחברתי. בחברה השואפת להעמקת ערכים הומניסטיים של סובלנות, קבלת השונה אמפטיה וסולידריות חשובה ההזדמנות הניתנת לבני הנוער להתנסות בהתמודדות ואתגרים חברתיים במצבי חיים אמיתיים. המטרה בהתנסות זו היא חיזוק תחושת ההשפעה והערך העצמי של הפרט בצד חיזוק תחושת השייכות והערבות ההדדית.

לשם כך חשוב ליצור מרחבי התנסות מגוונים המאפשרים לכל פרט למצוא את דרך הביטוי המתאימה לו לרכוש מיומנויות אישיות ומקצועיות (ביטחון עצמי, תקשורת בין אישי, משא ומתן, ניהול ועוד).

מרחבי ההתנסות הינם פועל יוצא של יוזמות החברה האזרחית אך לא פחות חשובות היוזמות של בני הנוער עצמם הנובעות מתוך התבוננות ותובנות שלהם לגבי צורכי החברה והקהילה.

משרד החינוך וג'וינט ישראל פועלים רבות להרחבה של ההזדמנויות להתנסות בני הנוער וחוברת זו הינה דוגמא לכך.

בהזדמנות זו, ברצוני להודות לצוות המינהל ולשותפים העוסקים במלאכת הכתיבה ופיתוח הידע והמידע הן מהשדה והן מהאקדמיה בנושא חשוב זה. זהו זירה חשובה ומשמעותית עבור העוסקים במלאכת החינוך והקהילה למימוש דבריו של אלברט איינשטיין "מטרת החינוך צריכה להיות: אנשים המצטיינים בעצמאות במחשבה ובמעשה ועם זאת רואים בשירות למען הכלל את משימת חייהם העיקרית."

בברכה,

דני רוזנר

מנהל, מינהל חברה ונוער

משרד החינוך.

ברכות

אשלים שואפת לקדם עם הממשלה שוויון הזדמנויות, סולידריות חברתית למען רווחתם ושלומותם של ילדים, בני נוער, צעירים ומשפחות במצבי סיכון שיביאו למוביליות חברתית ולשילובם המיטבי בחברה הישראלית.

על מנת לאפשר לבני נוער וצעירים במצבי סיכון להצטרף למעגל התרומה לקהילה, בחרה אשלים יחד עם שותפינו ממשד החינוך ומרכז לשלטון המקומי, להניע מהלך שיקדם את רמת המעורבות החברתית בקרב בני הנוער וירחיב את האפשרויות להתנדבות בקהילותיהם. אנחנו מאמינים כי מהלך זה מסוגל לתרום רבות לבני הנוער, ולהוביל לשילוב חברתי מיטבי שלהם בחברה הישראלית, תוך יצירת אופק חברתי ותעסוקתי הולם.

מעבר לכך, ידוע כי מעורבות חברתית של בני נוער חשובה ומשמעותית לקידום וטיפול דור העתיד אשר יישא באחריות חברתית ואזרחית לכל המתחולל סביבו ובקהילתו. אין זה סוד שפעילויות של מעורבות חברתית יוצרות הזדמנויות לפיתוח מקצועי מגוון, הן מאפשרות צבירת ניסיון פרקטי ומפתחות מיומנויות רלוונטיות המסייעות להשתלבות בעולם התעסוקה.

אחד הנדבכים המרכזיים בקידום מעורבות חברתית והתנדבות בקרב בני נוער בכלל ובמצבי סיכון בפרט, נמצא במדריך זה, אשר תכליתו לשמש ככלי עזר עדכני, יעיל וידידותי להרחבת אפשרויות ההתנסות וההתנדבות של בני הנוער המתנדבים. בהתאם לתפיסתנו זו, המדריך מאגד בתוכו ידע מקצועי ייחודי וכלים מעשיים רלוונטיים.

כולי תקווה שהמדריך יסייע לכם, אנשי מקצוע ובני נוער רבים, לקדם באופן מיטבי את ההתנדבות והמעורבות החברתית בקהילותיכם ולמנפה להישגים חברתיים ואישיים בעתיד. אין לי ספק שבני הנוער המעורבים חברתית כיום יהיו בעקבות ההתנסות שעברו, לשגרירים הטובים ביותר לעשייה מבורכת וחשובה זו - מחר.

בהזדמנות זו, ברצוני להודות לדני רוזנר ולאיתן טימין ממנהל חברה ונוער במשרד החינוך ולשותפנו במרכז לשלטון מקומי, שביחד אנו פועלים לקדם ולשפר את נושא ההתנדבות בקרב בני הנוער בישראל.

בברכה,

ד"ר רמי סולימני

מנכ"ל ג'וינט-אשלים

פתח דבר

התכנית 'התפתחות אישית ומעורבות חברתית', מכוונת לטפח בוגר ערכי, בעל תחושת ערך ומשמעות, בעל יכולת ניהול עצמי, המרגיש שייכות לקהילה, לחברה ולמדינה ואחריות כלפיהן, והמוכן ליטול חלק בעיצובן ובבנייתן. התכנית מבוססת על הגישה הפדגוגית של למידה מתוך שירות (service learning) והיא מקדמת תהליך של למידה משמעותית בהדגשת היבטים עיוניים והתנסויות של שירות משמעותי בקהילה בתהליכים מובנים ושל שיח ערכי רפלקטיבי מתמשך.

התכנית החלה לפעול בכיתה י' בחטיבה העליונה בשנה"ל תשע"ה והחל משנת הלימודים תשע"ו מתרחבת גם לשכבות י"א. בעתיד, תתפתח התכנית לליווי התלמיד גם בשנת לימודיו בכיתה י"ב, וקיומה יהיה תנאי סף לקבלת תעודת בגרות. משמעות התרחבותה של התכנית לשכבת י"א, היא הצטרפותם של תלמידים רבים להתנסות המעשית של מעורבות חברתית המתרחשת במסגרתה. הצטרפות זו דורשת הערכות ייחודיות, היות ויש צורך לאתר מקומות התנסות רבים, שיוכלו לקלוט את בני הנוער לפעילות משמעותית.

לשם כך נוצרה חוברת זו, שמטרתה לספק מענה לצורכיהם של מנהלי ההתנדבות הרשותיים בחינוך ושל רכזי המעורבות החברתית בבתי הספר, המבקשים לאתר מקומות התנסות נוספים ואף ליוזם תכניות חדשות, שיספקו חווית מעורבות חברתית משמעותית לבני הנוער.

צוות תחום התנדבות בג'וינט ישראל אשלים, ניהל בעבר את תכנית עמ"ן ומהווה כיום מעטפת תומכת לתחום ההתנדבות והמעורבות החברתית במנהל חברה ונוער, משרד החינוך. במסגרת מעטפת תומכת זו, מפעיל הצוות מערך הדרכה, פיתוח ידע ופיתוח יוזמות המסייעות לקדם את ההתנדבות והמעורבות החברתית של הנוער בישראל.

חוברת זו מיועדת בעיקר למנהלי ההתנדבות הרשותיים ולרכזי המעורבות בבתי הספר הנדרשים למשימה זו.

החוברת כוללת בתוכה מידע בשני מסלולים עיקריים:

- האחד- מתמקד במיפוי ואיתור מקומות התנסות קיימים בקהילה. חלק זה מכיל מידע לגבי גופים שונים שניתן לאתר בתוך בית הספר, בקהילה הקרובה וברמה הארצית- שיתכן והם מקומות פוטנציאליים להתנסות עבור בני הנוער.
- השני- מתמקד ביוזמה ליצירת תכניות מעורבות חברתית חדשות- על בסיס מודלים קיימים ומוצלחים. חלק זה מכיל רעיונות, מודלים וסיפורי הצלחה מעוררי השראה.

בעמוד 8 ניתן למצוא תרשים זרימה המסביר את מבנה החוברת ומכיל קישורים לחלקיה השונים.

אנו מבקשים להודות לשותפותינו ממשרד החינוך: חנה ארז, גילי דנה, בטי דנון ודיתי ורדי וכן לרכזים הרבים שסייעו לנו בהפקת חוברת זו- למי שתרום מהידע והניסיון שלו ולכל מי ששלח לנו הערות ותיקונים לחוברת: ליודפת אבולעפיה-אשר, עיריית רמלה. תמיר ארז, עיריית שדרות. קרן גאון, עיריית עכו. רינת מגידו שעיה, עיריית ראש העין. אורית עזגד, עיריית נתניה. הדר לוי, עיריית נתניה. מיכל יפרח, עיריית מודיעין. אסנת סטוצ'ינר, עיריית הוד השרון. גילי גוטפריד, תכנית "הקול בגיל". תבור להט, עמותת איילים. ינאי לונדון, ביה"ס גן נחום, ראשון לציון. זהבה סייג, ביה"ס אורט כללי בית שאן. מיקי פיטל, ביה"ס רבין כפר סבא. אורלי שפירא, אורטוב-אורט ישראל. אורלי אהרנוב, אורטוב-אורט ישראל.

אנו מאחלים שימוש מועיל, פורה ומקדם בחוברת ונודה מאד להערות, תוספות או עדכונים במייל: lioraa@jdc.org

צוות תחום התנדבות, ג'וינט ישראל אשלים.

מודל FLEXIVOL למעורבות חברתית והתנדבות של בני נוער

מודל זה פותח בעולם על בסיס ידע רב שהצטבר, בנוגע לבני הנוער במאה ה-21 והמרכיבים שחשובים להם בהתנדבות. המודל מבקש להסביר כיצד ניתן לרתום בני נוער לעשייה חברתית ואילו מרכיבים הם חיוניים על מנת שבני הנוער יתחברו, יעשו וירצו לעשות עוד.

FLEXIVOL הם ראשי תיבות של אותם המרכיבים החיוניים לתכנית התנדבות, על מנת שזו תהפוך לאטרקטיבית ורלוונטית לבני נוער במאה ה-21:

FLEXIBILITY

גמישות

לבני הנוער ישנן אפשרויות רבות לעיסוקים בזמנם החופשי ופעילות המעורבות החברתית צריכה להתחרות באפשרויות אלה. בני הנוער רוצים להרגיש שיש להם אלמנט של בחירה וספונטניות ולהרגיש שהפעילות מותאמת גם לתחומי העניין והעיסוק שלהם וגם ללוח הזמנים שלהם ומאפשרת לקיים את הפעילות בלי לפגוע בדברים אחרים שחשובים להם...

LEGITIMACY

לגיטימציה

חשוב לנפץ סטראוטיפים שליליים לגבי מעורבות חברתית והתנדבות ולהפוך אותה ללגיטימית, כחלק מאורח חיים נורמלי ואפילו "Cool". ניתן להפוך את ההתנדבות ליותר לגיטימית באמצעות חינוך מהגיל הרך לגבי חשיבות ההתנדבות וכן באמצעות קידום תדמית חיובית של מעורבות ותרומה. אם הרבה אנשים יעשו את זה, זה יראה נורמלי, "קול".

EASE OF ACCESS

הנגשה

אחד החסמים הידועים למעורבות חברתית, היא העובדה כי אנשים רבים מצהירים שאינם יודעים היכן להתנדב. ככל שיהיה יותר מידע, יותר פעילות המעודדת מעורבות ואנשי קשר נגישים למתן והעברת מידע על אפשרויות למעורבות, כך יצטרפו יותר בני נוער. ההמלצה היא כי הנגישות תעשה באמצעים טכנולוגיים: אפליקציה ו/או קישורים לאנדרואיד ואייפון.

EXPERIENCE

חויות משמעותיות

על ההתנסות במעורבות חברתית להציע הזדמנויות ללמוד מיומנויות חדשות, להתנסות באתגרים חדשים, לבחון אפשרויות שונות של תעסוקה ולצבור ניסיון בתחומי ידע ספציפיים. בני הנוער מעוניינים בחוויות רלוונטיות ומעניינות שיסייעו להם בפיתוח האישי והמקצועי שלהם.

מודל FLEXIVOL - המשך

I NCENTIVES

תמריצים

תמריצים עשויים לעודד את בני הנוער להתמיד בפעילותם. על התמריצים להיות מוחשיים, כגון: מכתבי המלצה ותעודות אשר יאשררו את הניסיון שצברו וידגישו את ההישגים, תשלום החזר הוצאות, פרסום בעיתונות המקומית על פעילות הנער/ה או ראיון ברדיו המקומי על ידי בני נוער אחרים (דבר שיסייע גם לרתום בני נוער אחרים לעשייה).

V ARIETY

מגוון אפשרויות

גיוון ומגוון באפשרויות להתנסות במעורבות חברתית, מסייעים למשוך מגוון של בני נוער עם תחומי עניין, מטרות, מגבלות והעדפות לקחת חלק בפעילות. יש להציע מגוון לא רק בסוג התפקידים המוצעים, אלא גם בכמות המחויבות הנדרשת וברמת האחריות הנדרשת. כחלק מהמגוון יש להציע גם מסלולי התפתחות וניוד תפקידים.

O RGANIZATION

ניהול

על הארגון שקולט את בני הנוער (או התכנית) להתאפיין בניהול שהוא גם יעיל וגם בלתי פורמאלי. חשוב לספק סביבה רגועה בה בני הנוער יחוו עזמים רצויים ומוערכים. בני הנוער זקוקים להערכה ולסוג הנכון של עצות ותמיכה, אך אינם מעוניינים בכך שינהלו אותם יותר מדי או שיפקחו בצורה מוגזמת על עבודתם. הכל שאלה של איוון...

L AUGHS

צחוקים

הצרכים והרצונות של בני הנוער לתרום לקהילה, או לזכות לצמיחה אישית, אינם באים על חשבון רצונם של ליהנות בפעילות. על ההתנסות במעורבות החברתית להיות מספקת, מהנה וכפית. בני הנוער יתמידו יותר בפעילותם, כאשר הם נהנים ממנה, גם בפן החברתי. לכן, חשוב מאד לערב ולשלב אותם בתהליך היצירה של תכניות ההתנסות.

חלק ב'- כללים להצלחה בהפעלת בני נוער במקומות ההתנסות

כמנהל התנדבות רשותי בחינוך או כרכז חברתי בבית ספר השולח את בני הנוער למגוון התנסויות, חשוב לדעת ולזכור כי האופן בו הארגון הקולט את בני נוער להתנסות יערך ויתנהל אל מולם, ישפיע משמעותית על החוויה אותה יחוו בני הנוער. על כן, חשוב לבדוק, ללוות לשאול ולצפות כי מספר מרכיבים בסיסיים יתקיימו בכל מקום אשר בני הנוער נקלטים בו להתנסות.

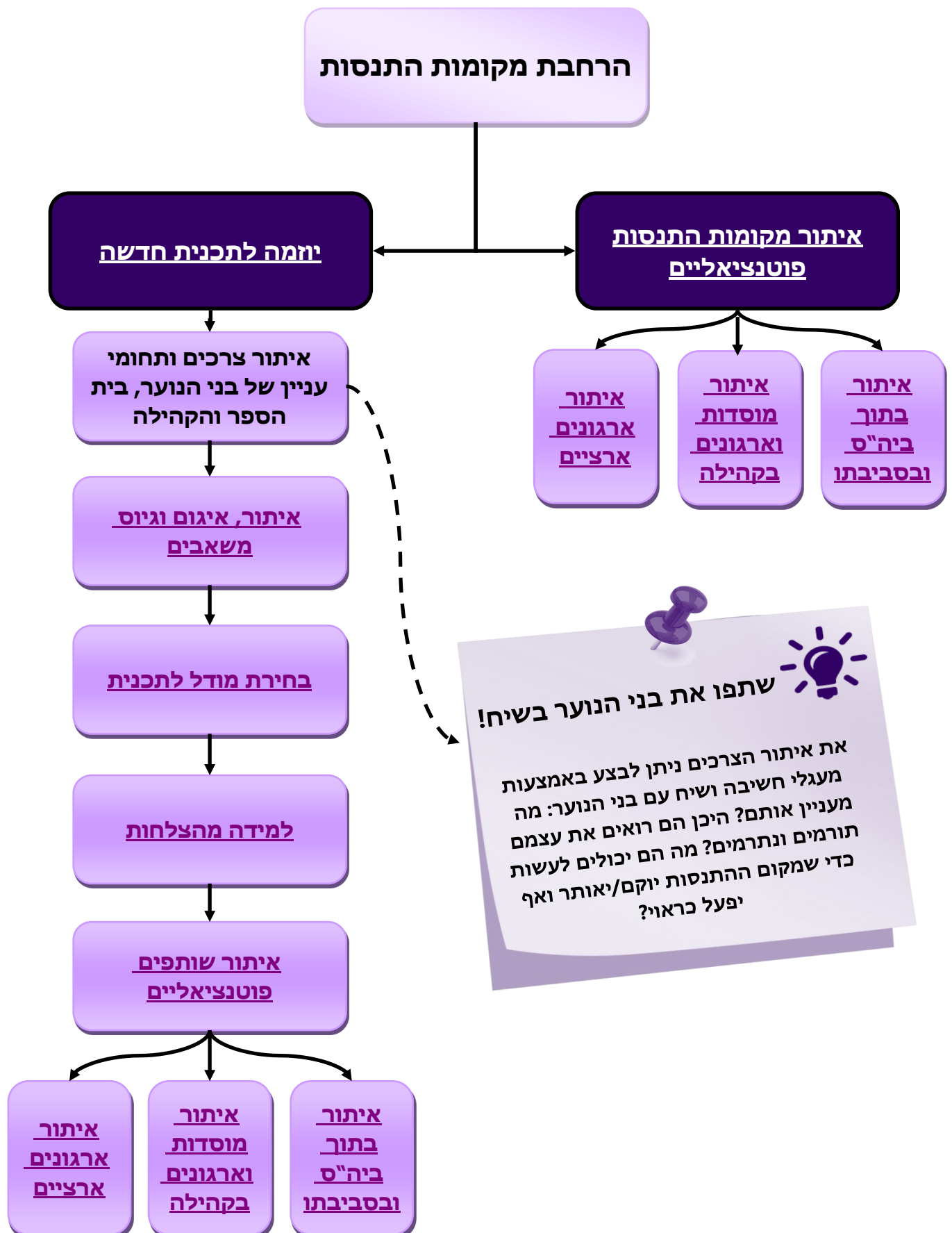
השלב הראשון והבסיסי ביותר הוא שבכל מקום התנסות ימונה איש קשר - מנחה מרכז חינוכי, שיהווה עבור בני הנוער כתובת אחת קבועה, אליה יוכלו לפנות בכל הנוגע לפעילותם. מנחה זה ילווה את קליטתם ואת הפעלתם של בני הנוער, לאורך שנת הפעילות.

על המנחה לבצע מספר פעולות:

- ✓ להגדיר תפקידים ברורים ומשימות ברורות לבני הנוער (כרטיס תפקיד).
- ✓ לקיים תיאום ציפיות עם כל נער בטרם יתחיל בהתנסות.
- ✓ להעביר לבני הנוער תכנית הכשרה שתספק להם את הכלים ההכרחיים לביצוע תפקידם- יש לקבוע זמן מינימום לביצוע ההכשרה ולציין זמן זה בכרטיס התפקיד- באופן שיחייב גם את בני הנוער וגם את מקום ההתנסות לתהליך ההכשרה.
- ✓ להעניק לבני הנוער מרחב לנטילת יזמה בפעילות החברתית-קהילתית.
- ✓ לגרום לבני הנוער להרגיש רצויים, שייכים ומוערכים.
- ✓ להעניק לבני הנוער ליווי ותמיכה בתפקידם- במקומות התנסות רגישים (בהם בני הנוער עלולים להיחשף למראות קשים, או להתמודד עם דילמות רגשיות), יש לקיים שיחות אישיות של הנער/ה עם איש מקצוע כגון יועץ/ת או עו"ס העובדים במקום או לדאוג לאלטרנטיבה מטעם בית הספר.
- ✓ להעניק לבני הנוער הערכה ומשוב על פעילותם.
- ✓ לוודא שבני הנוער מתוגמלים על פעילותם.
- ✓ להעניק במה ופרסום לפעילות של בני הנוער- לפרגן להם בפומבי.
- ✓ להציע לבני הנוער מסלולי קידום, התפתחות וקריירה.
- ✓ לוודא שנפרדים באופן הנכון מבני הנוער בתום פעילותם.
- ✓ להעביר לבניה"ס משוב והערכה על ביצועי התלמיד באופן קבוע על פי הנחיות בית הספר.

תרשים זרימה- הרחבת מקומות התנסות

(לחצ'י על הקישור על מנת להגיע לחלק הרלוונטי בחוברת)

איתור, איגום וגיוס משאבים: מקסימום השפעה במינימום משאבים

נקודות למחשבה

על מנת לייצר תכניות אפשריות למעורבות חברתית- יש צורך
במגוון של משאבים ...הנה שתי שאלות שחשוב שתשאל/י:

- ✓ לאילו משאבים אני זקוק/ה כדי לקדם את תכנית המעורבות החברתית?
- ✓ מאילו גופים/גורמים/ארגונים ניתן להשיג כל אחד מן המשאבים הנדרשים?

לצורך הקמה וניהול של תכנית מעורבות חברתית, יש צורך במגוון
רחב של משאבים, כגון:

- ✓ כח אדם לליווי בני הנוער
- ✓ הכשרות מקצועיות
- ✓ תגמולים לנוער
- ✓ ציוד קבוע ומתכלה
- ✓ מקום לפעילות ועוד....

להלן מספר מקורות/גורמים- מקומיים וארציים, בהם ניתן לנסות
ולאתר משאבים:

המשאבים הנדרשים

במרחב הבית ספרי- אילו דמויות יכולות לסייע לנו בליווי,
בהכשרות..?

- ✓ מורים מקצועיים – משאב של ידע
במגמות השונות: תאטרון, צילום,
אנגלית, ספורט ועוד...
- ✓ "משוגעים לדבר" – צוות מנהלי
וצוות תומך, מורים מחויבים,
חותמיסטים (בוגרי תכנית חותם)
- ✓ עובדי מנהלה- ספרנים/ות,
לברנטים/יות, תומכי מחשבים
- ✓ קהילת ביה"ס - למשל: הורים
בעלי מקצועות ייחודיים,
פנסיונרים מתנדבים בבית הספר

משאבים מקומיים- אפשריים- בתוך בית הספר

חשוב לזכור!

בני הנוער הם משאב משמעותי
מאד- בעיקר אלה בי"א שכבר
התנסו בפעילות: הם יכולים
לרכז, להפעיל, להנחות ולייעץ
לבני הנוער הצעירים מהם

איתור, איגום וגיוס משאבים:

מקסימום השפעה במינימום משאבים

מנהל התנדבות רשותי בחינוך*

ברשויות שונות פועל מנהל התנדבות רשותי בחינוך אשר מטרתו לקדם התנדבות ותכניות למעורבות חברתית של בני נוער. המנהל הרשותי הוא הסמכות המקצועית בתחום ההתנדבות והמעורבות החברתית ומהווה משאב משמעותי באיגום וחיבור למשאבים.

ברמה המיידית מנהל התנדבות רשותי יכול לתרום:

- ✓ מיפוי מעודכן של מסגרות ההתנדבות העומדות בנהל ההסדרה של משרד החינוך
- ✓ חיבור לארגונים מקומיים ומקורות ארציים
- ✓ הכשרות לנוער ולאנשי מקצוע בתחום לרבות ארגונים הקולטים את הנוער
- ✓ חשיבה יצירתית ויזמית לפיתוח תכניות התנדבות ומעורבות מגוונות
- ✓ שיווק העשייה ההתנדבות

* במידה וברשות בה את/ה עובד/ת אין מנהל התנדבות רשותי- מחלקות חינוך ונוער – הם הכתובת

**משאבים
מקומיים
אפשריים-
ברשות**

מחלקות נוספות ברשות

גם במחלקות נוספות ברשות המקומית- ניתן לפעול על מנת לאתר משאבים שיסייעו להוציא תכניות אל הפועל:

- ✓ המחלקה לחינוך
- ✓ המחלקה לאיכות סביבה
- ✓ המחלקה לתרבות וספורט
- ✓ המחלקה לשירותים חברתיים
- ✓ המחלקה לנוער וצעירים
- ✓ עיר ללא אלימות/מצילה

ניתן גם לבחון האם ברשות פעיל גרעין נח"ל או ארגון **שנת שירות** שניתן לחבור אליו על מנת שמתנדביו ילוו את בני הנוער בפעילות.

**משאבים
מקומיים
אפשריים-
ברשות**

איתור, איגום וגיוס משאבים:

מקסימום השפעה במינימום משאבים

סטודנטים וצעירים לליווי נוער מתנדב

ישנם מספר גורמים אליהם ניתן לפנות, במטרה לבחון אפשרות לגיוס סטודנטים מלגאים, לליווי בני הנוער בתכניות:

- ✓ קרן רוטשילד – במסגרת שגרירי רוטשילד הקרן מכשירה סטודנטים במסגרת "ההתמקצעות החברתית" להשתלב בתחומים הנדרשים לעולם החברתי כדוגמת ניהול והפעלת מתנדבים.
- ✓ היחידות למעורבות חברתית - באוניברסיטאות ובמכללות השונות
- ✓ מרכזי צעירים – מרכזי צעירים ו/או האגף לצעירים ברשויות המקומיות
- ✓ ניתן לבחון אפשרות לקבלת תקנים של בני/בנות שירות לאומי/אזרחי ברשות השירות הלאומי אזרחי.

**משאבים
ארציים
אפשריים-
סטודנטים
וצעירים**

ארגוני גמלאים בהם ניתן לאתר מתנדבים לליווי בני הנוער בתכניות

גמלאים צעירים יכולים להקדיש מזמנם בהתנדבות, לליווי קבוצות של נוער בפעילותם החברתית. ניתן לפנות לגופים הבאים במטרה לבחון שיתוף פעולה שכזה:

- ✓ מועדוני גמלאים ברשות
- ✓ המשרד לאזרחים ותיקים
- ✓ של"מ- שירות לאומי למבוגר
- ✓ רוטרי
- ✓ ליונס
- ✓ ויצו
- ✓ נעמת
- ✓ מוטקה

**משאבים
ארציים
אפשריים-
ארגוני
גמלאים**

איתור, איגום וגיוס משאבים: מקסימום השפעה במינימום משאבים

**משאבים
ארציים
אפשריים-
ארגונים
חברתיים**

ארגונים חברתיים שיסייעו בגיוס מתנדבים בוגרים לליווי בני הנוער

ישנם ארגונים ארציים, העוסקים בהתאמה בין מתנדבים פוטנציאליים לבין פעילות. ניתן לנסות ולגייס מתנדבים בוגרים לליווי בני הנוער, בין היתר, באמצעות ארגונים אלה:

✓ רוח טובה

✓ מיזם התקווה

חשוב מאד לזכור!

במידה וגייסנו גמלאים, סטודנטים או כל מתנדב אחר ללוות את בני הנוער- יש להקדיש את המשאבים הנדרשים לניהול המתנדבים הללו. גם הם זקוקים לליווי, לתמיכה ולתגמולים....

עוד רעיון!

רצוי לבדוק גם שיתופי פעולה אפשריים עם עסקים מקומיים וארציים.

עסקים רבים מעוניינים להשתלב בהתנדבות בפעילות מקומית וכן תורמים, פעמים רבות, ציוד וכסף לפעילויות בהן הם משתלבים.

תנו לבני הנוער

לעיתים בני הנוער ירצו להקים פרויקט ייחודי משלהם- וחשוב לאפשר להם לאתר, למפות ולגייס משאבים בעצמם, תוך ליווי ואימון של צוות מקצועי.

כך- הפרויקט שיזמו יהיה "שלהם" והמחויבות תהיה בהתאם! והם אף ילמדו מיומנויות לחיים שיסייעו להם רבות בעתיד!

איתור שותפים ומקומות פוטנציאליים לפני שמתחילים חדש-אולי כבר קיים?

נקודות למחשבה

- ✓ האם יש בידי מיפוי עדכני המכיל את כלל התוכניות והארגונים הפועלים ברשות?
- ✓ האם יש בידי תמונה עדכנית של בעלי תפקידים רלוונטיים כנותני מענה לקליטת נוער מתנסה?

לפני שיוצאים לדרך ויוזמים תכניות חדשות- מומלץ קודם כל לבחון איפה קיימים שותפים פוטנציאליים שאיתם ניתן לפתח תכניות יחד, או לשלב את בני הנוער בתכניות שכבר קיימות.

לשם כך, יש לערוך מיפוי שיספק תמונה באשר לגורמים הרלוונטיים בתוך בית הספר ובקהילה הסובבת אותו. את המיפוי ניתן לערוך במגוון של אמצעים:

- ✓ צוות חשיבה של בני נוער שיוקם לצורך זה או שכבר קיים (מועצת נוער)
- ✓ חיפוש באינטרנט (אתר הרשות, פייסבוק, גוגל)
- ✓ ראיונות של אנשי מפתח ברשות
- ✓ מידע מגורמים שונים בתוך בית הספר (הנהלה, רכזים חברתיים וכדומה)
- ✓ הכרות אישית

מיפוי

מיהם בעלי התפקידים בבית הספר שניתן ליזום איתם תכניות מעניינות למעורבות חברתית של בני הנוער? למשל....

- ✓ רכז מיחשוב בית ספרי או רכז גלישה מחוזי
- ✓ רכז יוזמות בית ספרי
- ✓ רכזים פדגוגיים (מדעים לנושאי מיחזור וקיימות, שפות לקבוצות הסברה)
- ✓ יועצות (המפעילות בבית הספר קבוצות תלמידים עמיתים)
- ✓ רכזי מגמות אומנות
- ✓ צוות 'חיים ברשת'.
- ✓ במידה ובית הספר שייך לרשת אורט/עמל- מומלץ לבחון תכניות מובנות של הרשת

מיפוי בתוך בית הספר

איתור שותפים ומקומות פוטנציאליים לפני שמתחילים חדש-אולי כבר קיים?

במטרה לבחון מקומות המתאימים לשילוב בני הנוער בפעילות מעורבות חברתית- חשוב לקיים מיפוי של כלל הארגונים והגורמים הקולטים בני נוער במסגרתם ברשות:

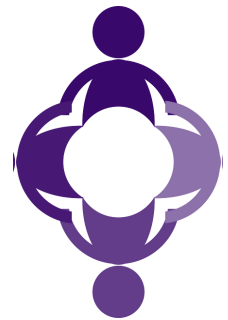
✓ **ארגונים מקומיים:** ישנם מגוון של ארגונים מקומיים שעשויים לשמוח לקלוט בני נוער לפעילות ההתנסות. חשוב לבחון אילו ארגונים מקומיים פועלים ברשות ולנסות לבחון עמם שיתופי פעולה. למשל:

- **מוסדות תרבות:** מוזיאונים, ספריות
- **מרחבים ציבוריים:** גינות ציבוריות, פארקים, חופים
- **מוסדות לזקנים:** בתי אבות, מועדוני גמלאים, מרכזי יום
- **מוסדות לצעירים:** מרכזי צעירים, מרכזי תעסוקה
- **מוסדות לאנשים עם מוגבלות:** מסגרות חינוך מיוחד, הוסטלים
- **מוסדות קהילתיים:** מתנ"ס, מרכז קהילתי, אגודות ספורט, גמ"חים
- **תנועות נוער:** תנועות נוער (מדריכים בלבד), תכניות מד"צים, תכניות מנהיגות, מועצות תלמידים, מועצת נוער רשותית
- **עמותות וארגונים מקומיים:** עמותות מקומיות המספקות שירותים מגוונים לקהילה.

✓ **ארגונים ועמותות ארציים:** אילו **ארגונים ארציים** פועלים ברשות, האם קיים סניף מקומי שיכול לקלוט את בני הנוער? מה תחום פעילותם, מה היקף פעילותם, מי קהל היעד להם הארגון נותן שירותים ומה נדרש מבני הנוער?

✓ **בעלי תפקידים ברשות:** האם ישנם בעלי תפקידים ייחודיים ברשות שעשויים לרצות לקלוט בני נוער לפעולות מעורבות חברתית? (לרוב מדובר בבעלי תפקידים המשויכים לתכניות ייחודיות הפועלות ברשות)

- מקדם בריאות מטעם ג'וינט אשלים
- רכז "מוטב יחדיו"
- רכז גמלאים

**מיפוי
בקהילה**

אולי עשו את זה קודם?

יתכן מאוד ובשנים עברו כבר נעשה מיפוי דומה בקהילתך. מומלץ לבדוק במחלקת החינוך/הנוער ועם רכזי מחויבות אישית משנים קודמות- האם קיים מידע, גם אם חלקי, שעשוי לסייע לך?

רשימת ארגונים ארציים שמשלבים בני נוער בפעילותם

ברשימה שלהלן ארגונים ארציים אשר מפעילים כיום בני נוער במסגרת תכניות מעורבות חברתית וכן כמתנדבים באופן עצמאי. חלק מהגופים ברשימה זו עברו נוהל הסדרה ומופיעים ברשימה באתר מנהל חברה ונוער.

חשוב לציין כי אין ברשימה הזאת אישור לכך שלמקומות יש נוהל הסדרה—הנושא חייב להיבדק על ידכם טרם תחילת ההתקשרות. כמו כן, חשוב לציין כי גם אם יש אישור ארצי, אין זה פוטר מאישורים נוספים שיש לקבל לצורך ההסדרה כגון: אישור בטיחות מבנה, אישור לאי ביצוע עבירות מין וכרטיס תפקיד.

הטבלה מציגה מידע בסיסי על כל אחד מהארגונים וכן מספקת מספר טלפון וכתובת אתר אינטרנט.

רכז מעורבות חברתית ורכז התנדבות רשותי, יכולים לפנות לארגונים ולבחון:

- האם הארגון פעיל כיום ברשות?
 - אם כן, האם ניתן לשלב בו בני נוער למעורבות חברתית?
 - האם ניתן למקסם את פעילות בני הנוער, מעבר לפעילותם רק במסגרת הארגון? (למשל, בני נוער מתנדבי מד"א שמעבירים פעילות בנושא עזרה ראשונה בבתי ספר יסודיים).
 - במידה והארגון אינו פעיל כיום ברשות, האם ישנה התכנות לפתוח סניף/קבוצה חדשה?
 - מהם המשאבים הנדרשים?
- מידע זה עשוי לפתוח דלתות למקומות פוטנציאליים שאינם קיימים כיום, אבל ביצירת שותפות נכונה יכולים להתפתח.
- כמובן שקצרה היריעה מלפרט על כל אחד מהארגונים בארץ המפעילים מתנדבים, ועל כן יש לקחת בחשבון שמדובר ברשימה חלקית. הרשימה מסודרת לפי הא"ב של שמות הארגונים, לנוחותכם ושם הארגון הוא קישור- לאתר האינטרנט הארגוני.

רשימת ארגונים ארציים

שמשלבים בני נוער בפעילותם

שם הארגון	מידע אודות הארגון	טלפון מטה הארגון
אור ירוק	מטרת העמותה היא צמצום מספר הנפגעים בתאונות דרכים ושינוי תרבות הנהיגה. מתנדבים בעמותה עוסקים בחינוך והדרכה של משתמשי דרך בכל הגילאים	09-7776162
אחד לאחד	הארגון מיועד לסייע לאוכלוסיות מזקנות בתחומים שונים, כגון חינוך, עזרה רפואית, וצרכים בסיסיים. העמותה פועלת במספר סניפים יחד עם גורמי רווחה במספר רשויות מקומיות.	03-5763131
אחרי-נוער מוביל שינוי	הכשרת מנהיגות צעירה, בפרט בקרב אוכלוסיית רווחה. הגברת הנכונות והמוכנות לשירות מלא ומשמעותי בצה"ל. חינוך לאזרחות פעילה ולמעורבות חברתית. העלאת נוער שוליים על נתיב ההצלחה. העלאת המודעות לדמוקרטיה וטיפול סובלנות.	03-6393959
איגי	ארגון "נוער גאה" יפעל בכל מקום בו קיים צורך במתן מענה לנוער הומו-לסבי-בי וטראנסג'נדרס בישראל ויצור סביבה חמה ובטוחה המאפשרת לכל נער ונערה להרגיש חופשי לתת ביטוי לתחושות, למחשבות ולמעשים הקשורים לנטייתו המינית.	03-6200429
איחוד הצלה	מתנדבי "איחוד הצלה" מגישים סיוע רפואי לחולים ולפצועים הזקוקים לטיפול וסיוע רפואי מדי	02-5002020
איל"ן	איגוד ישראלי לילדים נפגעים - מטפל באלפי ילדים ובוגרים עם מוגבלויות פיזיות. תחומי ההתנדבות כוללים פעילות חברה ופנאי עם הנכים, סיוע בעבודות תחזוקה שונות, פעילות בבתי ספר ועוד.	03-5248141
אקים ישראל	ארגון ארצי הפועל למיצוי זכויותיהם ולקידום שיפור איכות חייהם ורווחתם של אנשים עם מוגבלות שכלית ומשפחותיהם. מפעילה מערך מתנדבים בפעילויות שונות כגון ספורט, פנאי, שיפוץ בתים של אנשים, ועוד.	03-7662222
אתגרים	העמותה עוסקת בשילוב של אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים בחברה, באמצעות פעילות אתגרית בטבע. המתנדבים משמשים מלווים לחברים בשלושה ענפים: עולם הטיפול, הגלישה ופארק החבלים, עולם השייט בים הפתוח ועולם רכיבת האופניים.	03-5685207
בטרם	ארגון 'בטרם' לבטיחות ילדים חרט על דגלו 'לעשות בטרם', מבעוד מועד, למען עולם בטוח לילדי ישראל.	03-9263130

שם הארגון	מידע אודות הארגון	טלפון מטה הארגון
דילר	תכנית דילר מאתרת בני נוער עם פוטנציאל להיות מנהיגי הקהילות שלהם בעתיד ומציעה להם שנה של הכשרה והעשרה בארבעה תחומים: מנהיגות, זהות יהודית, עשייה חברתית וישראל. התכנית כוללת יציאה להתנדבויות ותכנון פרויקטים התנדבותיים בקהילה.	02-6202127
דרור בתי חינוך	העמותה נוסדה במטרה ליצור מסגרות לימודיות חינוכיות לנערים ונערות עובדים ולבני נוער שמערכת החינוך הרגילה לא הצליחה לשלב בתוכה. העמותה מפעילה את תכנית גמ"א- תכנית ארצית לחונכות של ילדים ונוער בסיכון.	03-5125166
האגודה למלחמה בסרטן	האגודה נוסדה במטרה להקטין את התחלואה והתמותה ממחלת הסרטן ולשפר את איכות חיי החולים. המתנדבים פועלים בתחומים שונים ומגוונים במטרה לסייע לחולי הסרטן ולקדם את פעילות האגודה.	03-5721626
החברה להגנת הטבע	פעילות בשמירה על ערכי הטבע והנוף של הארץ. המתנדבים עוסקים במגוון פעילויות, ביניהן פעילות למען שימור הסביבה והגנה על ערכי טבע ונוף, קמפיינים לשימור טבע, פעילות לאיסוף מידע למטרות שימור הסביבה ועוד.	03-6388648
המרכז הרב תחומי	המרכז מפעיל את תכנית "שגרירים צעירים"- תכנית לימודים המשלבת הקניית ערכים, ידע, מיומנויות בתחומים מגוונים והתנסות בשטח. התכנית מכשירה את המשתתפים לאזרחות מעורבות בקהילה ומקנה כלים לתקשורת איכותית להסברה.	03-7442587
המשמר האזרחי	סיוע בשמירה על בטחון הפנים והמדינה לצד משטרת ישראל וסיוע בלוחמה בפשיעה ובמאבק נגד תאונות דרכים במטרה לשפר את איכות החיים בישראל.	08-9770543
הנבחרים	מיום חברתי - חינוכי שתכליתו ליצור דור של מנהיגים חברתיים, בעלי מוטיבציה ותחושת שליחות בכל הנוגע לנטילת אחריות ומנהיגות חברתית. פרויקט הנבחרים קולט מידי שנה כאלף בני נוער מכיתות י' מכל רחבי ישראל, כדי להכשירם במסלול תלת שנתי, לתפקידי אחריות, מנהיגות וזימות חברתית.	
הקרן לרווחה לנפגעי השואה בישראל	עמותה הפועלת לרווחת נפגעי שואה בישראל הזקוקים לעזרה פרטנית ולשימור הנושא על סדר היום הציבורי. העמותה מפעילה מערך מתנדבים שנמצאים בקשר קבוע עם ניצול/ה, למטרות חברתיות.	03-6090604
הקשר הרב דורי	תכנית הקשר הרב דורי, היא שותפות בין בית התפוצות, המשרד לאזרחים ותיקים ומשרד החינוך, אשר נועדה לייצר דיאלוג בין-דורי, השם דגש על חיזוק תחושת השייכות ועל חשיפה לסיפורו של העם היהודי.	03-7457928
ויצ"ו	תנועה ציונית בינלאומית של נשים מתנדבות לשיפור החברה בישראל. מטרות ויצו - לדאוג לרווחתם של פעוטות באמצעות מעונות יום, ילדים, בני נוער, נשים וקשישים, קידום מעמד האישה, חיזוק הקשר בין יהדות העולם לישראל ולסייע בקליטת עולים.	03-6923717

שם הארגון	מידע אודות הארגון	טלפון מטה הארגון
חינוך לפסגות	עמותת 'חינוך לפסגות' מפעילה מעל 30 מרכזי חינוך ייחודיים ברחבי הארץ. במרכזים למעלה מ-2,000 ילדים ובני נוער.	03-6013601
יד ביד	אגודת "יד ביד" פועלת במספר מישורים למען רווחתם של ילדים ונוער ומפעילה "בתים חמים" שמטרתם לשמור על ילדי מצוקה מסכנות הרחוב לאחר תום פעילות הגן ובית הספר. העמותה אף מפעילה את פרויקט "נוער מקשיב לנוער".	03-6203141
יד שרה	השאלת ציוד רפואי שיקומי, תעסוקה יוצרת למרוחקי בית, מרכז מידע ממוחשב לקשישים, בתי קפה לבני גיל הזהב, חוגים ופעילויות לבני הגיל השלישי ועוד. כל פעילות יד שרה מתבצעת על ידי מתנדבים מסורים, בעשרות סניפים ברחבי הארץ.	02-6444444
יוניסטרים	עמותת יוניסטרים עוסקת בפיתוח מנהיגות אישית, היכרות עם העולם העסקי והקניית מיומנויות עסקיות, תוך עידוד וחיוק מעורבותו החברתית של הנוער בקהילה. בני הנוער משתתפים בתוכנית תלת שנתית במהלכה עוברים תהליך יזמי יישומי.	03-9655570
כנפיים של קרמבו	השתלבות חברתית של ילדים ובני נוער עם צרכים מיוחדים ביחד עם בני נוער ללא מוגבלות לפעילות חברתית, חינוכית, חווייתית משותפת.	09-8852385
לאורו גלך	העמותה פועלת לפיתוח ערכי ההתנדבות והמנהיגות בקרב בני הנוער בישראל במטרה לגשר על פערים בחברה הישראלית, לחזק תחושות של שליחות ונתינה ולעודד ביצוע פעולות התנדבות איכותיות. העמותה מחברת בין מוסדות חינוך ובני הנוער הלומדים בהם לבין אוכלוסיות חלשות הזקוקות לסיוע.	02-5854627
לקט ישראל	המטרה העיקרית של לקט ישראל היא למגר את בעיית חוסר הביטחון התזונתי באמצעות הצלה וחלוקה מחדש של עודפי מזון – מבושלים ובאמצעות קטיף בשדות חקלאיים, לטובת אוכלוסיית הנזקקים בישראל.	09-7441757
לשובע	לשובע מנהלת 27 מוסדות הרחבי הארץ שמטרתם להבטיח לכל נזקק באשר הוא וללא תשלום, את הצרכים הבסיסיים ביותר: מזון, מחסה וביגוד. בנוסף, מנהלים את רשת בתי הנוער "קדימה" לחינוך משלים של ילדים ובני נוער בסיכון.	03-7520002
לתת- סיוע הומניטרי	הארגון נוסד במטרה לפעול לצמצום העוני למען יצירת חברה צודקת וטובה יותר. המתנדבים פועלים במגוון תכניות, בניהן: אני בשבילך - חינוך להתנדבות, מנהיגות ויזמות חברתית לבני נוער, סיוע לחיים - סיוע לניצולי שואה, מזון לחיים - איסוף וחלוקת מזון.	03-6833388
Lead	הארגון שם לעצמו כמטרה לסייע לקהילה לאתר פוטנציאל מנהיגות בקרב בני הנוער ולפתח בהם כישורים אשר יצמיחו מנהיגות צעירה. מדי שנה מאתרים למסלול כ-120 תלמידי כיתה י' מכל רחבי הארץ.	072-2788704

שם הארגון	מידע אודות הארגון	טלפון מטה הארגון
מלאכי יום הולדת	עמותת מלאכי יום הולדת הציבה לעצמה מטרה לאפשר לכל ילד בישראל לחגוג את יום הולדתו. הארגון מצייד את המתנדבים בערכת יום הולדת בשיטת "עשה זאת בעצמך".	09-8911696
מפעלות חינוך וחברה	ארגון חברתי-ספורטיבי-חינוכי ייחודי, העוסק בספורט בכלל ובכדורגל בפרט כאמצעי חינוכי וערכי. מפעיל תכניות כגון "מנהיגות ספורט-עיתיד בטוח" אשר משתמשת במשחק הכדורגל והפופולאריות שלו ליצירת מסוגלות תעסוקתית והבניית אופק תעסוקתי לבני נוער במצבי סיכון. התכנית משלבת הכשרות בתחום הספורט ותכנים על התנדבות.	03-5188490
נוער מד"א	סיוע בפעילות ההתנדבותית, החינוכית והחברתית של בני הנוער המתנדבים במגן דוד אדום. לאחר סיום קורס עזרה ראשונה, מתנדבים על אמבולנסים במשמרות ומצטרפים לצוותי האמבולנס שיוצאים לטפל בחולים ובנפגעים.	03-6300228
נוער מכבי	"מכבי שירותי בריאות" מפעילה תכנית ייחודית במסגרתה בני הנוער מסייעים לצוות בסניפי ומתקני מכבי, בפעילויות של רפואה מונעת וקידום בריאות.	03-5143625
נירים	תכנית "נירים בשכונות" פועלת ב-13 שכונות מהקשות ביותר ברחבי הארץ ומשתמשת בכלים בלתי שגרתיים ביניהם פעילות שטח אתגרי המשמשת ככלי עיקרי לשינוי. ההתמקדות היא בהחזרת בני הנוער למסגרות החינוכיות ובהשתלבותם בחברה, בחיזוק המשפחה והקשר עם הקהילה.	054-6645862
נכח-נתינה כדרך חיים	נכח פועלת ליצירת תנועה חברתית אקטיבית שעניינה להרבות ולעשות טוב. תכנית סח"י מיועדת לבני נוער בגילאי 13-18. התוכנית מעצימה בני נוער בעזרת נתינה ועזרה לזולת. קבוצות סח"י פועלות בשכונות, בערים, יישובים ובקיבוצים.	054-4634546
נסיעה	התכנית השנתית של מכון "נסיעה" משלבת בין עבודה קהילתית - התנדבות הנערכת אחת לשבוע במסגרת קבוצתית של בני נוער הבאים מרקעים, בתי ספר, ותפיסות דתיות שונים - לבין פעילות חינוכית המתפרסת על פני השנה.	073-2386543
עלם	עמותת עלם מטפלת מדי שנה בעשרות אלפי בני נוער במצבי סיכון בבתי הספר, במרכזי מידע וסיוע ואף ברחוב ומפעילה מגוון רחב של מענים בזמן אמיתי למצוקות המאפיינות את מציאות החיים של הנוער בישראל.	03-7686666
עמר	מרכז הישראלי לתמיכה נפשית וחברתית בניצולי שואה והדור השני, עמותה ללא מטרת רווח המתמודדת באופן ייחודי עם צרכים נפשיים וחברתיים של ניצולי השואה ובני משפחותיהם באמצעות רשת מרכזים הפזורים בכל רחבי הארץ.	02-6250634
עתיד בטוח	המועצה הציבורית למניעת אלימות בקרב ילדים ונוער. מפעילה תכנית בפריסה ארצית לפיתוח מנהיגות צעירה בקרב בני נוער: צמיחה והעצמה אישית וחברתית, וכלים מעשיים לפעול ולהפעיל יוזמות לקידום עתיד בטוח חופשי מאלימות	077-2101548

שם הארגון	מידע אודות הארגון	טלפון מטה הארגון
פוש להצלחה	מטרת העמותה לפעול להצלחה ושוויון בחינוך. העמותה מפעילה מערך מתנדבים, המשמשים כמורים פרטיים ללא תשלום לילדים, הזקוקים לסיוע לימודי ושידים אינה משגת לממן סיוע זה.	03-5354965
פרחי רפואה	שינוי ושיפור רמת המודעות בקרב בני נוער ומבוגרים לתחום הרפואה והטמעת הערך נפש בריאה בגוף בריא בקרב בני נוער ובציבור הרחב.	054-4861309
פתחון לב	ארגון גג הומניטרי ארצי שהוקם במטרה לפעול למען שכבות המצוקה במדינת ישראל ללא הבדל מין, דת, גזע, מוצא או לאום. במרכזי הסיוע, מושיט הארגון סיוע מידי לנזקקים בחלוקת מזון, ביגוד והנעלה ובהכוונה מקצועית להשתלבות במעגל התעסוקה.	03-5576000
צ.ב.ע- צעירים בונים עתיד	העמותה מפעילה עשרות מרכזי העשרה לילדים המספקים תמיכה חינוכית, חברתית והתנהגותית – רגשית, במטרה לצמצם את הפערים ההולכים וגדלים בחברה ולאפשר שוויון הזדמנויות והגשמה עצמית.	03-6442605
צער בעלי חיים	פועלת למניעת סבל מבעלי חיים, מעניקה מקלט והגנה לבעלי חיים הזקוקים לכך, מעודדת את הציבור לאמץ חיות מחמד. המתנדבים עוסקים בהוצאת כלבים לטיולים, עזרה ליועצי האימוץ, השתתפות באירועים המתקיימים במקום ועוד	03-5136500
קרן קיימת לישראל	תרומה לשיפור איכות החיים ואיכות הסביבה במדינת ישראל ע"י שמירה על השטחים הפתוחים ופיתוחם. קק"ל מפעילה תכניות התנדבות מגוונות, ביניהן נאמני יער ביערות קהילתיים, הדרכת סיורים, ניקוי וגיוס שטח יער.	02-6583425
רעות סדאקה	יוזמה יחודית המצמיחה דור של צעירים מודעים ופעילים חברתית ופוליטית. מדי שנה משתתפים בפרויקט כ- 500 בני נוער יהודים ופלסטינים בגילאי 14-18. הפרויקט משלב עבודה חד- לאומית ודו- לאומית לצד התנסות מעשית באקטיביזם.	03-5182336
שגרירים צעירים ברשת	דיפלומטיה ציבורית דיגיטלית לנוער. פיתוח והעשרת הידע בתחומי הדיפלומטיה, המנהיגות וההסברה לנוער שמטרתה להקנות ארגז כלים לנוער המבקש להיות חלק ממערך ההסברה של מדינת ישראל ולפעול לקידום ההסברה הישראלית החיובית.	הרשמה בלינק
שישי שמח	העמותה פועלת לעודד, לשמח ולבקר מאושפזים בבתי חולים בימי שישי באופן שוטף ובפעילויות נרחבות בחגים. מפעילה פרויקטים לחלוקת ממתקים ושתייה, זרי פרחים, עגלות קפה, דוכנים, מופעים, פעילויות לחגים ועוד.	03-3741859
שכן טוב	העמותה פועלת ליצור ולאפשר לצוותי מתנדבים לקיים פעילות התנדבותית מקומית ופשוט להיות "שכנים טובים". ניתן להתנדב בחלוקת סלי מזון, בבתי קפה נודדים הפועלים לרווחתן של אוכלוסיות שאינן יכולות להגיע לבתי קפה רגילים ובמרכזי למידה.	052-7037039

שם הארגון	מידע אודות הארגון	טלפון מטה הארגון
שמחה לילד	העמותה הוקמה במטרה לסייע לילדים חולים ובני משפחותיהם, תוך מתן דגש על ליווי אישי של הילדים לאורך תהליך האשפוז והשיקום, ובניית סביבה חברתית לילדים. מתנדבים בפרויקט חונכות אישית, בפעילות בבתי חולים, במחנות ואירועים וכיו"ב.	02-6527007
שק"ל	העמותה מפתחת ומפעילה רצף של שירותים קהילתיים לאנשים עם צרכים מיוחדים. המתנדבים מסייעים בהפעלת חוגים, בליווי וחונכות אישית, ובקווי הייצור של המפעלים המוגנים. במקביל, מפעילה העמותה פרויקט נגישות.	02-6720157
תנו לחיות לחיות	הארגון פועל לספק עזרה מיידית לבעלי חיים נטושים והנתונים במצוקה, לשקמם ולמצוא להם בתים מאמצים.	03-6241776
תנועת תרבות	תנועת תרבות מקימה קבוצות אמנים-מחנכים המיועדים להתיישבות בפריפריה הגיאוגרפית של ישראל, הרואים במקום את ביתם ומחוייבים ליצירה, לחינוך ולתרבות במקום. התנועה מקימה קבוצות נוער יוצר בתחומי האמנויות.	072-2615550
תפוח	פועלת לצמצום הפערים החברתיים באמצעות הנגשת המידע והטכנולוגיה. מתמחה ביצירה, ניהול והפעלת תכניות טכנולוגיות בפרישה ארצית, המשלבות הכשרות מקצועיות בראייה חברתית. מפעילה את תכנית נטע ואת תכנית שגרירים טכנולוגיים בקהילה.	03-7453570

רעיונות וכיוונים לייזום תכנית חדשה

ברשימה שלהלן מגוון רחב של רעיונות מייצגים לפתיחת קבוצות התנדבות בבית הספר/ברשות.

הרעיונות מתבססים על תכניות רבות שכבר פותחו במספר רשויות והוכיחו עצמן מוצלחות. כל אחד מהרעיונות מכיל תיאור של הרעיון, קהל היעד אותו הוא משרת, משאבים נדרשים וכן טיפים והפניות לסיפורי הצלחה. הטיפים מסומנים כך:

כמו כן, בקצה השמאלי העליון של כל רעיון- ישנו סימון המגדיר האם מדובר בפעילות פרטנית או בפעילות קבוצתית למעורבות החברתית של בני הנוער, בהתאם לשיקול הדעת של הרכז ניתן לממש את מרבית התכניות הן ברמה הפרטנית והן ברמה הקבוצתית.

בבואנו לבחון את הרעיונות יש מספר גורמים שיש לקחת בחשבון:

- 1) כל בחירה של יוזמה או תכנית חדשה, צריכה להתבסס על צורך של בני הנוער, של בית הספר ו/או של הקהילה. מומלץ מאד להשען על הכוחות ועל היכולות הקיימים של בני הנוער. ניתן לייצר תכניות מעורבות חברתית הנשענות על כישורים ייחודיים או התואמות את המגמות בהם לומדים בני הנוער. כך למשל, תכנית תיאטרון קהילתי תתאים במיוחד לתלמידי מגמת תאטרון ואילו תכנית חוקרים סביבתיים צעירים תתאים במיוחד לבני נוער תלמידי מגמת ביולוגיה. התאמה נכונה- תביא לשביעות רצון גבוהה בקרב התלמידים.
- 2) חלק גדול מהרעיונות לתכניות- רלוונטיות גם למצבי חירום. במידה והחלטתי לפתוח קבוצה העוסקת בהפעלות לילדים- קבוצה זו יכולה לעבור הכשרה ולקבל על עצמה תפקיד של הפעלת ילדים במקלטים, במידת הצורך. חשוב לקחת בחשבון כי בני נוער הם משאב משמעותי במצבי חירום ומומלץ להעריך מבעוד מועד עם תפקידים הרלוונטיים לעשייתם היום יומית.
- 3) חלק מתפקיד הרכז כיום הוא לפתח מסלולי התפתחות לבני הנוער במסגרת התנסותם בתכניות השונות. זאת על מנת לתת מענה לנוער הפועל במסגרות ההתנסות לאורך זמן ולאפשר חניכה של בני נוער חדשים במסגרת וכן לקיים את מטרות התכנית בדבר התפתחות אישית ושכלול היכולות של בני הנוער. על פיתוח מסלולי קריירה לבני נוער מתנדבים ניתן לקרוא [כאן](#).

חבר לעט וירטואלי

תיאור הרעיון: בני נוער מתכתבים באמצעות רשת האינטרנט עם מגוון קהלי יעד. מטרת ההתכתבות היא להפיג את בדידותם של המכותבים, לחלץ סיפורי מורשת, ללמוד על נושאים חדשים, להפיצם ועוד.

קהל היעד: תכנית זו מתאימה למגוון קהלי יעד. ניתן להתכתב עם זקנים בבית אבות מקומי, עם ילדים מקהילות יהודיות מעבר לים, עם ילדים/אנשים חולים המרותקים לבתיהם ועוד.

משאבים נדרשים: מחשבים, חיבור לאינטרנט, הכשרה לעבודה עם קהל היעד הנבחר, ארגון שותף שינגיש מחשבים לקהל היעד.

תכנית זו יכולה להתאים ולהעצים בני נוער נחבאים אל הכלים או בני נוער שבשל מגבלה מתקשים לצאת מהבית

תיאור הרעיון: בני נוער מתכננים, מקימים ומתחזקים גינות קהילתיות ואקולוגיות. הגינות יכולות להיות גינות תבלין, גינות ירק או גינות נוי. ניתן להקים גינות קהילתיות כחלק מתכנית התנדבות משפחתית, תכנית בין-דורית ועוד.

קהל היעד: סביבה וקהילה.

משאבים נדרשים: מדריך מתחום הגינון, הכשרה, כלים, אדמה וצמחים לשתילה.

ניתן להקים גינה קהילתית המחברת בין תלמידי תיכון לבית ספר יסודי/חטיבת ביניים.

להתייעצות בנוגע להקמת גינות קהילתיות ואקולוגיות, ניתן לפנות לעדי ברזון, ג'וינט אשלים: 054-7588685

גינות קהילתיות

תיאור הרעיון: בני נוער מסקרים אירועים משמעותיים מחיי בית הספר ו/או מסקרים את פעילות חבריהם לשכבה במקומות ההתנסות השונים. הפעילות מאפשרת לבני הנוער להתנסות בכתיבה/תיעוד/צילום ומאפשרת לבית הספר לשווק את העשייה החברתית החיובית שמתרחשת בין כתליו.

קהל היעד: בית הספר, הקהילה, בני נוער בפעילות מעורבות חברתית

משאבים נדרשים: הכשרה לבני הנוער במיומנויות צילום/כתיבה, מלווה שיכול לערוך טקסטים/להנחות בצילום, פלטפורמות לפרסום התוצרים. אפשר לנסות לחבר את דובר/ת העירייה להפצת הדברים בעתונות המקומית

ניתן להתחבר למגמות קיימות בבית הספר כגון: מגמת צילום, ספרות, תקשורת ועוד

כתבים/ צלמים צעירים

תיאור הרעיון: בני נוער אוספים תרומות של בגדים, צעצועים, כלי בית וכיו"ב, מקימים ומתחזקים חנות יד שניה באופן שוטף ומאתרים מקומות בקהילה אליהם ניתן לתרום את הציוד הנאסף או לחילופין, מקדישים את ההכנסות של החנות למטרה חברתית לבחירתם.

קהל היעד: מגוון

משאבים נדרשים: מקום פיזי, תמיכה לוגיסטית, מלווה

ניתן להתחבר לחנויות יד שנייה של הרווחה, של **ויצ"ו** ושל ארגונים נוספים בקהילה.

ניתן לשלב את הורי התלמידים בעשייה ולתת להם לקחת אחריות על תהליכי התמחור והגבייה של הכספים בחנות.

חנות יד שניה

תיאור הרעיון: בני נוער מלווים וחונכים ילדים במגוון של תחומים, ביניהם: התחום החברתי, הלימודי והרגשי. ניתן אף להגדיר מועדון חברתי לימודים בסיום יום הלימודים להכנת ש"ב ולחברה.

קהל היעד: ילדי גן, ילדי בית ספר יסודי, ילדי חינוך מיוחד, ילדים עולים חדשים, ילדים במצבי סיכון, ילדי מועדוניות.

משאבים נדרשים: הכשרה בתחום החונכות, מערכים ורעיונות לפעילויות שניתן לקיים עם החניכים, ליווי לאורך שנת הפעילות ולקראת אירועי שיא, מקום פעילות.

יועצות בתי הספר היסודיים מהוות פעמים רבות כדמות שמכשירה ולמלווה את בני הנוער בתהליך החונכות.

ניתן להכשיר בני נוער בעלי ניסיון בחונכות, לתפקיד רכזי חונכים צעירים (דבר המהווה מסלול קריירה אטרקטיבי עבורם).

חונכות

תיאור הרעיון: בני נוער מייעצים בגובה העיניים לקבוצת השווים שלהם, בנושאים מגוונים כגון התמודדות עם בריונות ברשת, דילמות חברתיות, תמיכה נפשית, זהות מינית ועוד סוגיות המעניינות בני נוער.

קהל היעד: בני נוער בקהילה

משאבים נדרשים: הכשרה משמעותית על ידי איש מקצוע מתחום חינוכי-טיפול, מקום להכשרה, מקום פיזי למפגשים בין בני הנוער למתייעצים, פלטפורמה ברשת לייעוץ אנונימי, איש מקצוע מלווה.

ניתן לייצר שיתוף פעולה עם השירות הפסיכולוגי ברשות.

הקשבה וייעוץ

תיאור הרעיון: בני נוער בעלי כישורים וכשרונות ייחודיים, מעבירים חוגים לילדים שנגישותם ויכולתם לקחת חלק בחוגים נמוכה. חוגים לדוגמא: חוג אומנות, חוג שחמט, רובטיקה, חוג גיטרה

קהל היעד: ילדים בעלי נגישות נמוכה לפעילות פנאי

משאבים נדרשים: מקום פיזי, ציוד בהתאם לחוג, פרסום, איש מקצוע מלווה, הכשרה לעבודה עם ילדים ולבניית החוג.

יתרון התכנית בהסתמכות על מיומנות קיימת של בני הנוער

ניתן ליצור שיתוף פעולה עם המרכזים הקהילתיים המקומיים לאיגום משאבים.

מורה מקצועי מבית הספר יכול לסייע וללוות את תכנון ויישום החוג

העברת חוגים

תיאור הרעיון: בני נוער מבצעים פעולות למחזור ולעידוד מחזור בקרב הקהילה. למשל: מבצעי איסוף בקבוקים, הפרדת פסולת במקור, פעולות הסברה בנושא מחזור נייר בכיתות בתי הספר, פעולות יצירה באמצעות חומרי מחזור שונים ועוד.

קהל היעד: הקהילה והסביבה

משאבים נדרשים: הכשרה בנושא הרלוונטי, מלווה, מקום פיזי לאיסוף, פינות מחזור קהילתיות.

ניתן לחבור למחלקה לאיכות הסביבה ברשות המקומית לאיגום משאבים או [ליחידות ההסברתיות של המשרד להגנת הסביבה](#) או [לתאגיד אל"ה](#)

מיחזור

תיאור הרעיון: בני נוער מביימים ומשדרים תכניות ברדיו ו/או בטלוויזיה הקהילתית, העוסקות בנושאים ערכיים, חינוכיים חברתיים וסביבתיים. כמו כן, יכולים בני הנוער לחשוף במסגרת התכניות את פעילות המעורבות החברתית של קבוצת השווים שלהם מבית הספר ולהעלות לשידור מובילים או בולטים בתחום שיספרו על החוויה האישית שלהם וזמינו אחרים.

קהל היעד: הקהילה הרחבה

משאבים נדרשים: התבססות על פלטפורמה קיימת של רדיו ו/או טלוויזיה קהילתית. הכשרה בתחום התקשורת, הבימוי, ההפקה והצילום. איש מקצוע מתחום התקשורת מלווה.

דוגמה לתכנית מצליחה בתחום זה היא תכנית [מדברים, מבשלים ומשדרים](#)

רדיו/טלוויזיה קהילתית

תיאור הרעיון: בני נוער מכשירים אוכלוסיות מגוונות בשימוש במחשב וביישומי השונים, כולל שימוש ברשתות חברתיות וגלישה בטוחה, במטרה לצמצם את הפער הדיגיטלי ולהעניק כלים לשימוש נכון בכלים הטכנולוגיים.

קהל היעד: זקנים, אנשים עם מוגבלות, אוכלוסיות בסיכון

משאבים נדרשים: חדר מחשבים, מדריך מלווה, הכשרה

צמצום הפער הדיגיטלי

דוגמאות לתכניות מצליחות בתחום זה: [סבתא ברשת ומעורבות חברתית במרכז להב"ה](#)

תיאור הרעיון: בני נוער מפיקים אירועים קהילתיים המיועדים לקהלי יעד מגוונים והמתמקדים במסרים חינוכיים כגון: קידום בריאות, הגנה על הסביבה, אירועים לאומיים כגון ימי זכרון ועוד. התכנית מאפשרת מגוון רחב של תפקידים לבני הנוער כגון שיווק, גיוס משאבים, הפקה, עמידה מול קהל.

קהל היעד: הקהילה הרחבה

משאבים נדרשים: הכשרה בתכנון והפקת אירועים, איש מקצוע מלווה, מקומות פיזיים לעריכת האירועים, נותני חסות ועוד.

ניתן ליצור שותפות עם מחלקת תרבות ואירועים של הרשות המקומית

הפקת אירועים

תיאור הרעיון: בני נוער מעבירים פעילויות יצירה לאוכלוסיות שונות. פעילויות כגון עיסת נייר, יצירת מנדלות, פיסול, יצירה חופשית ועוד. את הפעילויות ניתן להעביר באופן מתמשך, עם אותה קבוצה או באופן מזדמן בקבוצות שונות. הפעילות יכולה לעסוק בתכנים חינוכיים.

קהל היעד: ילדים, בני נוער, אוכלוסיות עם מוגבלות, קשישים, אוכלוסיות המאושפזות בבתי חולים ועוד

משאבים נדרשים: ציוד יצירה, מלווה לקבוצה, הכשרה בעבודה עם אוכלוסיות היעד ומקום פיזי לפעילות

דוגמה [לסרטוני יצירה](#)

דוגמה לתכנית מצליחה בתחום זה היא תכנית [מנדלות ברמב"ם](#)

יצירה עם אוכלוסיות מגוונות

תיאור הרעיון: בני נוער זקנים פועלים יחד למען הקהילה. הפעילות משמשת קרקע פורייה ליצירת הקשר בין הדורות השונים, לגישור על הפער הדורי ולטיפול ערכי הסובלנות, האמפתיה וקבלת האחר. ניתן לפעול במגוון כיוונים כגון יצירה משותפת, גינון קהילתי, בישול, צילום, אילוף כלבים ועוד.

קהל היעד: נוער, זקנים והקהילה הרחבה.

משאבים נדרשים: תלוי בתכנית—ציוד נלווה, הכשרה והדרכה ומלווה

דוגמאות לתכניות מצליחות בתחום זה הם [קפה סבאבא ויום הולדת](#)

[לקשיש](#)

תכניות בין- דוריות

תיאור הרעיון: בני נוער עוסקים בהסברת עולם תוכן ערכי, חברתי, חינוכי ו/או ציבורי בעל חשיבות גבוהה, כגון: זהירות בדרכים, נגישות ועוד. בני הנוער מקבלים כלים להסברה, עמידה מול קהל, כתיבה נכונה ועוד ובחרים מטרה ראויה בעיניהם להפצת המסר באמצעים שונים—בשיעורי חברה, ברחבת בית הספר, ברשות ובאמצעי התקשורת השונים.

קהל היעד: ילדים, נוער וכלל האוכלוסייה.

משאבים נדרשים: הכשרה בהסברה אפקטיבית, מדריך בעל ידע בתחום, תקציב ליצירת מודעות/סרטונים

דוגמה לתכנית מצליחה בתחום זה היא תכנית [צוות לעניין—נאמני](#)

[בטיחות](#)

הסברה

תיאור הרעיון: בני נוער מקבלים הכשרה בליצנות קהילתית ומשמחים במועדוניות, מרכזים קהילתיים, בתי חולים, בתי אבות ובאירועים שונים בקהילה

קהל היעד: ילדים, מבוגרים וכלל האוכלוסייה

משאבים נדרשים: הכשרה לליצנות קהילתית, מלווה לקבוצה וציוד ליצנות (תחפושות ובלונים)

ליצנות קהילתית יכולה לשמש גשר והתנסות משותפת לפעילות בין דורית או לפעילות לנוער עם ובלי צרכים מיוחדים.

מכיוון שמדובר בהכשרות יקרות, מומלץ לבחון אפשרות לקיים הכשרות משותפות של מספר רשויות מול הגוף המכשיר.

ליצנות קהילתית

תיאור הרעיון: בני נוער עם כישורי משחק, שירה, להטוטנות וכדומה מכינים מופע ומסתובבים, משמחים ומפעילים קהלי יעד שונים ומגוונים במועדוניות, מרכזים קהילתיים, בתי חולים, בתי אבות ובאירועים שונים

קהל היעד: כלל האוכלוסייה

משאבים נדרשים: מדריך מתחום אומנויות הבמה לקבוצה, עזרים למופעים.

ישובים בצפון יכולים ליצור שיתופי פעולה עם [גרעיני האומנויות](#)

צוות הווי "משמחים"

תיאור הרעיון: בני נוער מקבלים הכשרה בתיקונים קלים לבית ולגינה. מסתובבים בין בתים ומתקנים ליקויים בבתיים, משפצים חצרות, צובעים בתים, מחליפים מנורות ועוד... פניות מתקבלות ממשפחות נזקקות, קשישים ואוכלוסיות עם מוגבלויות הזקוקים לתיקוני הליקויים בבתיים.

קהל היעד: אוכלוסיות מוחלשות בקהילה

משאבים נדרשים: מדריך מלווה (מעל גיל 18) שיהיה נוכח בכל פעילויות בני הנוער, הכשרה מתאימה וכלי עבודה

כדאי למצוא בעל מקצוע או בעלים של חנות למוצרי בנייה שילווה מקצועית את חברי הקבוצה (בהתנדבות).

ניתן ליצור שותפות עם אגף הרווחה, מחסן עירייה או עם מוקד 106 ברשות או עם תכנית [קהילה תומכת](#)

שפצת

תיאור הרעיון: עוזרי מאמנים בענפי ספורט שונים: כגון כדורגל, כדורסל וכדורעף המסייעים למאמן לשפר את היכולות של קהל היעד באימונים, לסייע בתחרויות, בצידוד, ניקוד, בטורנירים ועוד.

קהל היעד: ילדים ונוער

משאבים נדרשים: הכשרה לנוער, מלווה מקצועי

ניתן לרכז החינוך הגופני ללוות את הנוער

עוזרי מאמנים יוכלו גם לחנוך באופן אישי ילד/ה

מאמנים צעירים

תיאור הרעיון: הנוער עוסק בכתיבה, המחזה, בימוי, יצירה, של הצגות בנושאים חברתיים, ערכים, חינוכיים ומציג אותן בפני קהלי יעד מגוונים. הנושאים יכולים להיות בתחום קידום הבריאות, אלימות, מעורבות, מיניות ודימוי גוף ועוד נושאים הרלוונטיים לקהלי היעד השונים.

קהל היעד: אוכלוסיות מגוונות בקהילה: ילדים, נוער, קשישים ועוד...

משאבים נדרשים: מורה לדרמה ותאטרון, מלווה, ציוד לתפאורה

תיאטרון קהילתי

ניתן ללמוד מתכנית **בראותרון**

תיאור הרעיון: בני נוער עוזרים להורים בשמירה על הילדים הקטנים במרכזי פעילות כגון: ג'ימבורי קהילתי, מרכזי הורים-ילדים ובבתים פרטים. בשמרטפות יהיה ערך מוסף עבור הילדים ומשפחותיהם.

קהל היעד: הורים וילדיהם במרכזי הורים ילדים (בזמן שההורים מקבלים הדרכה), משפחות ברוכות ילדים, הורים לתאומים ושלישיות ועוד

משאבים נדרשים: מדריך מלווה לקבוצה, הכשרה לעבודה ובטיחות עם ילדים.

שמרטפות

דוגמה לתכנית מצליחה בתחום זה היא תכנית שמרטפות לתאומים ושלישיות

תיאור הרעיון: הים נחשב למשאב טבע ונוף ומהווה מוקד בילוי לאוכלוסייה הרחבה. בני הנוער עוסקים בניקיון החוף מפסולת ואשפה, באימוץ גזרת חוף עליה יקחו אחריות שוטפת או יוצאים לפעילויות מזדמנות סביב חופים בסביבת מגוריהם.

קהל היעד: בני נוער והקהילה הרחבה

משאבים נדרשים: הכשרה בנושא הסביבה והים, בטיחות בים, מלווה

ניקוי חופים

ניתן לחבור לעמותת צלול, תכנית חוף נקי והמשרד להגנת הסביבה

ניתן לארגן ניקוי חוף לצד ניקיון תת ימי בחבירה למועדוני צלילה ביום כדור הארץ

תיאור הרעיון: בני נוער פועלים למניעת בריונות ברשת ולמען שימוש נכון ומושכל במדיה החברתית. הפעילות כוללת פעולות הסברה ופעילויות הדרכתיות לגלישה נכונה ובטוחה.

קהל היעד: ילדים ובני נוער

משאבים נדרשים: מדריך מקצועי, הכשרה וליווי מתמשך, מחשבים, מלווה

שומרי מסך של אורטוב- רשת אורט ישראל היא דוגמא לתכנית מצליחה בתחום

ניתן לחבור לעמותת **כפתור אדום** ולאיגוד האינטרנט הישראלי

**רשת
בטוחה**

תיאור הרעיון: בני הנוער מארגנים ומובילים מפגשי הליכה ו/או ריצה לקבוצות בקהילה ומהווים שגרירים לנושאי בריאות ותזונה נכונה.

קהל היעד: ילדים, בני נוער, חברי הקהילה הרחבה

משאבים נדרשים: מדריך מקצועי בתחום ההליכה והריצה, מלווה מקצועי, מסלולי הליכה /ריצה ברשות

ניתן להקים קבוצות התנדבות בין-דוריות של נוער ומבוגרים

ניתן לחבור למחלקת הספורט ברשות ו/או למקדמי בריאות ברשות

**קבוצות
הליכה/
ריצה**

תיאור הרעיון: בני נוער המעוניינים להכיר מגוון רחב של מקומות התנסות ולטפל במגוון רחב של צרכים/מצוקות. בני הנוער פועלים כקבוצה ובוחרים בכל חודש התנסות חדשה העונה על צורך אותו זיהו בקהילתם.

קהל היעד: כלל האוכלוסייה

משאבים נדרשים: מדריך יצירתי לקבוצה, הכרות עם הצרכים הרשתיים

מתאים לנוער שמחפש גיוון וטעימה של פעילויות שונות לצד גיוון בקהלי היעד עמם פועלים

**סיירת
התנדבות**

תיאור הרעיון: בני נוער עוסקים בחקר הטבע באמצעות מיפוי עצים, יצירת מפה אינטרנטית, פעולות שימור וגיוזום, איסוף ותיעוד נתונים שונים, מעקב אחר המינים כמו גם פעולות שונות של שימור ציפורים, פרפרים, מיני חיים ברשות-חקר המגוון הביולוגי

קהל היעד: הסביבה ובעלי החיים

משאבים נדרשים: הכשרה לבני נוער, מלווה לקבוצה

רלוונטי לבני נוער הלומדים במגמת ביולוגיה ונדרשים לעבודת חקר/ ביוטופ

ניתן לפנות למשרד החקלאות לשותפות אפשרית בתכניות דומות

חוקרים סביבתיים צעירים

תיאור הרעיון: בני הנוער מעבירים הפעלות מגוונות לילדים בגילאי גן ובית ספר יסודי, בתחומי ידע ערכיים, חברתיים וסביבתיים (כגון: סביבה, בריאות, קבלת האחר, חגים ועוד). הקבוצה בוחרת תחום ידע המעניין אותה ומעבירה הפעלות חינוכיות בתחום זה.

קהל היעד: ילדי גן ובית ספר יסודי

משאבים נדרשים: הכשרה לבני נוער, מערכי שיעור, ציוד, מלווה

דוגמה לתכנית מצליחה בתחום זה היא תכנית [ספורט בכיף](#)

דוגמא להפעלות: "[משחקים של פעם](#)"

הפעלות לילדים

תיאור הרעיון: בני נוער מסיירים ברשות, מאתרים ליקויי נגישות ומעבירים את המידע לגורמים הרלוונטיים לתיקון. בנוסף בני הנוער מעבירים את מידע על חשיבות הנגישות לתלמידים נוספים ברשות ועוסקים בפעילויות הסברה לעוסקים מקומיים.

קהל היעד: אנשים עם מוגבלות, ילדים והקהל הרחב

משאבים נדרשים: הכשרה לבני נוער על נגישות ועל עמידה מול קהל ומדריך מלווה.

דוגמא מצליחה לפעילות היא סירת הנגישות העירונית בפתח תקווה

ניתן ליצור שיתוף פעולה עם קהילה נגישה ועם המוקד העירוני

נאמני נגישות

תיאור הרעיון: בני נוער מקבלים הכשרה בסיפור והקראת סיפורים ומקריאים סיפורים לילדים במועדוניות, בספריות ובגנים. חשוב שהסיפורים יעסקו בנושא חינוכי ושהפעילות תכלול פעילות עיבוד לאחר הקראת הספר.

קהל היעד: ילדים

משאבים נדרשים: הכשרה לנוער בהקראת סיפורים והעברת פעילויות ומדריך מלווה

ניתן לחבור לספרייה הבית ספרית ו/או הספריות העירוניות לאיגום משאבים

מספרי סיפורים

תיאור הרעיון: בני הנוער מקדמים את נושאי הבריאות בבית הספר, ומתנסים בהובלת מהלכים מערכתיים לקידום בריאותם של ילדי בית הספר ו/או הקהילה הרחבה באמצעות הדרכות, קידום ימי ואירועי שיא, גיוס של אנשי מקצוע, עבודה עם חנויות המוכרות מזון לתלמידים בסביבת בית הספר ועוד...

קהל היעד: קהילת בית הספר והרשות

משאבים נדרשים: מלווה מקצועי, הכשרת בני הנוער, ציוד לאירועים

ניתן לחבור למקדם בריאות ברשות המקומית ו/או לקופות החולים המקומיות לאיגום משאבים

דוגמה לתכנית מצליחה בתחום זה היא תכנית [ספורט בכיף](#)

סיירת בריאות ותזונה

תיאור הרעיון: בני הנוער פועלים למען בעלי החיים. להתנסות זו מגוון אפשרויות בניהם בארגוני למען בעלי חיים, בהוצאת כלבים של מבוגרים לטיול, באילוף וגידול כלבים לנחייה ובביקור עם חיות בבתי אבות, מועדוניות ומרכזים קהילתיים.

קהל היעד: חיות, מבוגרים וילדים.

משאבים נדרשים: הכשרה לבני הנוער ורכז מלווה.

ניתן ללמוד מתכנית [חיות וחברים](#) של אשל-גוינט ישראל

בעלי חיים

תיאור הרעיון: בני הנוער לומדים בישול תוך שימוש בחומרי גלם ובירקות טבעיים ובריאים ומעבירים חוגים על בישול בריא לילדים ולחברי הקהילה וחלקים מתוצרי הבישול לאוכלוסיות נזקקות. הם אף יכולים לבשל לאירועים בקהילה.

קהל היעד: ילדים, הורים, חברי הקהילה

משאבים נדרשים: שף מתנדב שילמד את בני הנוער, הכשרה בתחום הבישול והתזונה ובניית תכנים להדרכת ילדים, חומרי גלם, מקום.

ניתן לחבור לקופות החולים לשיתופי פעולה מקומיים

ניתן לחבור למקדם בריאות ברשות המקומית לאיגום משאבים

**שפים
צעירים
ובריאים**

תיאור הרעיון: בני נוער מתחברים לפארק או גן לאומי שנמצא בקרבתם ומאמצים אותו על פי צרכיו. החל מהדרכה בגן לאומי, סיוע לילדים עם צרכים מיוחדים בגנים מותאמים, ניקיון המקום, פרסומו ועוד

קהל היעד: כלל האוכלוסייה, ילדים עם צרכים מיוחדים

משאבים נדרשים: הכשרה בהתאם לאופי הפעילות, מלווה לקבוצה

דוגמה לתכנית מצליחה בתחום זה היא תכנית [גן-קהילה](#)

**אמץ
פארק**

תיאור הרעיון: בני נוער אשר לוקחים אחריות על תרבות הנוער ברשות החל מבחירת הפעילויות, דרך תכנון, פרסום האירועים ועזרה בהפקתם ובהצלחתם.

קהל היעד: בני הנוער ברשות

משאבים נדרשים: הכשרה בהפקת אירועים, מדריך מלווה ותקציב לאירועים

את ההתנסות הזאת יש ליצור עם יחידת הנוער או התרבות של הרשות

**צוות
תרבות
עירוני**

תיאור הרעיון: בני נוער שלומדים כימיה מלמדים באמצעות ניסויים וידע שנרכשו בשיעורי הכימיה, אוכלוסיות יעד מגוונות ומכינים איתם מוצרים כגון קרם ידיים ומגבונים ונעזרים בהם בפעילות שהם עושים עם קשישים.

קהל היעד: ילדי גן, ילדי בית ספר יסודי וקשישים.

משאבים נדרשים: מדריך מלווה, ציוד וחומרים לניסויים ולמוצרים שיוצרים.

ניתן לעשות התאמות ממגמות רבות ולהיעזר בידע הנרכש בשיעור לטובת הפעלה ולימוד קהלים שונים.

כימיה לטובת הקהילה

תיאור הרעיון: בני נוער יוצרים מרכז למידה פעיל בנושא שקרוב לליבם בתחומי הלימוד, סביב חגים או סביב סוגיות חברתיות כגון מרכז למידה ללימודי ערבית, מרכז למידה לזיכרון השואה או מרכז למידה על התרבות האתיופית.

קהל היעד: תלמידי בית הספר, הורים וכלל הציבור.

משאבים נדרשים: חדר או מרחב למרכז הלמידה (אלא אם הוא מרכז וירטואלי), מדריך מלווה, ציוד ליצירת והפעלת המרכז.

תכנית זו מאפשרת מגוון רחב של כישורים ויכולות ועל כן יכולה לערב בני נוער שונים וכן מאפשרת לבני נוער שאוהבים לגוון לעסוק כל פעם במשהו אחר.

מרכז למידה והעשרה

תיאור הרעיון: בני נוער ממגמת מחול מכינים יחד עם אוכלוסיות מגוונות בקהילה מחול המספר את סיפור הקהילה במסגרת שיעורי מחול ולאחר מכן הם מופיעים איתו ביחד בבית הספר, בבתי אבות, במתנ"ס השכונתי וכדומה.

קהל היעד: ילדים, קשישים ואנשים עם צרכים מיוחדים.

משאבים נדרשים: מדריך מוסמך מלווה, חדר מחול, אביזרים לריקוד ומקומות להופעות.

ניתן להשתמש במגמות רבות כגשר לקהילה וכמאגר משמעותי לפרויקט קבוצתי.

מחול קהילתי

למידה מהצלחות

בחלק זה של החוברת, מספר תכניות ומודלים מצליחים: תכניות שפיתחו רכזים רשותיים בחינוך, רכזי עמ"ן או רכזים בית ספריים, שכבר פועלות בשטח מזה זמן וקוצרות הצלחה.

כיצד נגדיר הצלחה?

בבואנו להגדיר מודל "מצליח" ביקשנו להתייחס למספר קריטריונים מובילים:

- ✓ המודל עונה על צורך קהילתי/חברתי משמעותי שהרכז/ת איתרו בשטח.
 - ✓ בני הנוער מבקשים להצטרף לפעילות, מתמידים בה ורואים בפעילות התנסות משמעותית התורמת הן לקהילה והן להם עצמם.
 - ✓ למודל השפעה (אימפקט) על בני הנוער שמתנסים בו: הם מפתחים מיומנויות, מתפתחים ולומדים וכן השפעה (אימפקט) על המוטבים ועל הקהילה (המודל משיג את מטרותיו).
- קריטריון נוסף שהוביל אותנו להציג את המודלים הבאים הוא **קלות השכפול וההטמעה**: כל המודלים הם מודלים שקל יחסית לשכפל, אינם כרוכים במשאבים רבים וניתנים ליישום יחסית מהיר.
- בתום כל מודל תוכלו למצוא את פרטי איש/אשת הקשר שאחראי עליו- על מנת להתייעץ עמם כיצד ניתן ליזום ולהטמיע מודל דומה אצלכם. זוהי הזדמנות נוספת להודות לכל הרכזים שתרמו מניסיונם והסכימו לשתף בפרטיהם להיוועצות.
- חשוב לציין כי בשטח קיימים עוד מודלים רבים מוצלחים וכי אילו המובאים כאן הם רק דוגמא קטנה מתוך שלל המודלים האפשריים. נשמח לקבל מכם מידע על מודלים נוספים ולהוסיפם לחוברת בהמשך.

לחזרה לעמוד תרשים
הזרימה

גן-קהילה

בית שאן

תאור התכנית:

במסגרת מסלול המש"צים, הוכשרו תלמידי י' להדריך את תלמידי כיתות ד' בעיר הלומדים את נושא 'הישוב שלי'. מתנדבי גן-קהילה (מתנדבים גמלאים הפעילים באתרי רשות הטבע והגנים), הכינו את תלמידי י' ולימדו אותם על בית שאן העתיקה. המש"צים מגיעים לגן הלאומי בית שאן ומדריכים את תלמידי כיתות ד' המבקרים בו. הלימוד אינו מסתפק בהעברת חומר תיאורטי בלבד והמש"צים משלבים קטעים מומחזים רלוונטיים ברוח תקופת בית שאן העתיקה.

שותפים עיקריים:

רשות הטבע והגנים, מחלקת החינוך בעירייה, בתי הספר היסודיים.

מי מלווה:

רכזת של"ח בית ספרית.

משאבים נדרשים:

כח אדם: הכנת הנערים על ידי מתנדבי גן-קהילה של האתר.
ידע : שניתן לנערים על ידי רכזת השל"ח שהיא מדריכה מקצועית באתר.
תקציב: ניתן על ידי רשות הטבע והגנים.

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

ידע בתחום היסטוריה, מיומנויות הנחייה, מיומנויות עבודה בצוות, מיומנויות עבודה עם קהל.

מסלולי קריירה אפשריים

חניכה של תלמידי י"א וי"ב לתלמידי י'.

אשת קשר להתייעצות:

זהבה סייג, רכזת של"ח, אורט כללי בית שאן. טלפון: 054-6634304

צוות לעניין- נאמני בטיחות

הוד השרון

תאור התכנית:

בני הנוער ממפים ומאתרים מפגעים שונים בעיר וגנים ציבוריים ובמוסדות עירוניים, מעבירים פעילות הסברה בגני ילדים ובבתי ספר יסודיים בנושא הבטיחות ומקיימים פעילות עם ולמען ילדים עם מוגבלות בפארקים שהתגלו כבטוחים לאחר שבני הנוער מיפו אותם.

שותפים עיקריים:

ארגון בטרם, אור ירוק, רוטרי ומחלקת התחבורה העירונית

מי מלווה:

רכזים מבוגרים בהתנדבות.
סגנית מנהלת מח' הבטיחות בעירייה ורכזת ההתנדבות העירונית מלוות את הפעילות מקרוב.

משאבים נדרשים:

משאבים להכשרות (ההכשרות ניתנו על ידי אור ירוק ובטרם)
תגמולים למתנדבים- הצעירים והבוגרים

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

מנהיגות, שיתופי פעולה ועבודה בצוות, יוזמות, ניהול זמן, תקשורת בין אישית

מסלולי קריירה אפשריים

י"א קולטים את תלמידי י' ומחברים אותם לפעילות וכן מסייעים בבניית מצגות.
י"ב מנהלים פרויקטים בתכנית.

אשת קשר להתייעצות:

אסנת סטוצ'ינר- מנהלת התנדבות רשות, הוד השרון. טלפון: 050-4042433
דוא"ל: osnatsto@walla.com

מעורבות חברתית במרכז להב"ה

עכו

תאור התכנית:

מרכז להב"ה - מרכז לצמצום הפער הדיגיטלי בחברה הישראלית. המרכז מעניק שרות לציבור בתחומי המחשב: החל מהכרת המחשב ועד תוכנות אופיס וגרפיקה. בני הנוער במרכז משתלבים בקבוצות הדרכה, מהווים עוזרי מדריכים, מעבירים חלק מהחומר ומעניקים סיוע פרטני למתקשים

שותפים עיקריים:

מרכז להב"ה - [קישור לרשימת מרכזי להב"ה בארץ](#).

מי מלווה:

מנהלת מרכז להב"ה

משאבים נדרשים:

איש קשר במרכז להב"ה שיכשיר, ילווה ויתגמל את בני הנוער לאורך שנת הפעילות.

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

ידע במחשבים, הדרכה, העברת ידע, עמידה מול קהל, תקשורת בין אישית וכדומה

מסלולי קריירה אפשריים

חניכה של תלמידי י"א וי"ב לתלמידי י'.

אשת קשר להתייעצות:

קרן גאון - רכזת עמך ומנהלת יחידת הנוער, עכו.

טלפון: 0546770470 דוא"ל: kerengaon20@walla.com

מנדלות וקיפולי נייר בבית חולים רמב"ם

חיפה

תאור התכנית:

ידוע כי ליצירת מנדלות ולקיפולי נייר ערך תרפויטי ומרגיע. במסגרת המעורבות החברתית, נערות מגיעות למחלקת נשים בהריון בסיכון גבוה, מלמדות אותן את משמעות המנדלות ויוצרות איתן ביחד מנדלות. לעיתים קרובות גם ילדיהן של הנשים מצטרפים לפעילות היצירה. בתום הפעילות, הנשים מקבלות את המנדלות ממוסגרות.

שותפים עיקריים:

בית חולים רמב"ם

מי מלווה:

רכזת ההתנדבות של בית החולים רמב"ם

משאבים נדרשים:

הכשרת הנוער - לפחות שש שעות הכשרה (ניתנה על ידי בית החולים)
ציוד יצירה—דפים וצבעים

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

תקשורת בין אישית, יכולת הקשבה ואמפתיה, יכולת הדרכה, ידע במנדלות וביצירת קיפולי נייר

מסלולי קריירה אפשריים

תלמידי י"א יהיו מדריכי ורכזי קבוצות

אשת קשר להתייעצות:

בטי דנון—מדריכה מחוזית למעורבות חברתית, משרד החינוך. דוא"ל: bettyda@education.gov.il

קפה סבאבא

קרית שמונה

תאור התכנית:

בני נוער וסטודנטים נפגשים אחת לשבוע במרכז היום לקשיש, מגישים להם קפה ועוגה ומעבירים פעילות ו/או הרצאה ביחד. מטרת התוכנית היא לחבר את בני הנוער לקשישים בעיר, לשבור את הסטיגמות כלפי קשישים ולעורר רחשי כבוד של בני הנוער לגיל השלישי, כל זאת ע"י תיווך של הסטודנטים.

שותפים עיקריים:

מרכז יום לקשיש, עמותת איילים, אגפי רווחה, תרבות ונוער בעירייה

מי מלווה:

סטודנטים מלגאים מעמותת איילים. אחד הסטודנטים מרכז את הפעילות כולה.

משאבים נדרשים:

כוח אדם- מלגות לסטודנטים
הסעות לקשישות להגעה למרכז היום אחר הצהריים
ציוד וכיבוד (הקשישות שילמו סכום סמלי לכיסוי עלויות הקפה והעוגה).

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

קבלת האחר, אחריות, סבלנות, קבלת החלטות

מסלולי קריירה אפשריים

בני נוער בכיתות י"א וי"ב יקחו על עצמם להכין ולהעביר פעילויות והרצאות

איש קשר להתייעצות:

תבור להט רכז הפרויקט מטעם עמותת איילים. טלפון: 054-5462510 דוא"ל: tavorla@hotmail.com

שמרטפות לתאומים ושלישיות

מודיעין

תאור התכנית:

זוג מתנדבים מגיעים לבית על מנת לסייע להורים עם תאומים ויותר. מטרת התכנית לאפשר להורים לנוח. בני הנוער שומרים על הילדים, מחליפים חיתולים, מאכילים ומשחקים עמם בזמן שאחד ההורים נוכח בבית. בני הנוער ממלאים דו"ח שבועי לגבי הפעילות שהתקיימה בבית.

שותפים עיקריים:

טיפת חלב

מי מלווה:

רכזת טיפלת חלב אחות מוסמכת

משאבים נדרשים:

כח אדם: הכשרה וליווי בני הנוער
איתור המשפחות שזקוקות לשמרטפות.

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

ידע נרחב בטיפול בילדים, אחריות, בגרות, תקשורת בין אישית

מסלולי קריירה אפשריים

בני נוער בוגרי התכנית, בכיתות י"א ו-י"ב ילוו וירכזו את בני הנוער בכיתות י' שמתחילים בתכנית

אשת קשר להתייעצות:

מיכל יפרח, מנהלת התנדבות רשותית בחינוך, מודיעין.

טלפון: 058-5551979, דוא"ל: michalifrah@gmail.com

יום הולדת לקשיש

שדרות

תאור התכנית:

בני נוער מגיעים אחת לחודש לשלושה מועדוני קשישים בעיר וחוגגים יחדיו את ימי ההולדת של המשתתפים במועדון. בני הנוער מכינים ומארגנים בעצמם את הפעילות: מקריאים ברכות שהוכנו מראש, עורכים משחקי חברה, רוקדים ושרים יחדיו עם הקשישים.

שותפים עיקריים:

מחלקת הרווחה, יחידת הנוער העירונית ובתי הספר התיכוניים.

מי מלווה:

רכז הנוער העירוני מרכז את התכנית ומדריך מטעם בית הספר מלווה את בני הנוער לפעילות. רכז מטעם הרווחה מעביר שמות, תאריכי יום הולדת ורקע קצר על הקשישים לרכז הנוער העירוני.

משאבים נדרשים:

כח אדם ע"פ כמות המועדונים ומספר הקשישים בכל אחד מהם.
כיבוד: שתייה ועוגת יום הולדת.
בריסטולים להכנת הברכות, רעשנים, בלונים וכד'.

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

ארגון, עמידה בזמנים, תקשורת בין אישית, הכרות עם עולם שחדש לבני הנוער (בין דורי)

מסלולי קריירה אפשריים

בני נוער בוגרים מרכזים את הפעילות

איש קשר להתייעצות:

תמיר ארז- טלפון: 054-2214480, דוא"ל: tamire8@gmail.com

ספורט בכיף

נתניה

תאור התכנית:

בני נוער מתנדבים במועדונית רווחה ומעודדים לפעילות ספורטיבית ותזונה נכונה דרך הפעלות חוייתיות בנושאים הנ"ל. בני הנוער עוברים בתחילת התוכנית הכשרה בנושאים של ספורט ותזונה נכונה, הדרכה בסיסית, ובניית פעילות רלוונטית לילדים. לאחר ההכשרה המתנדבים נדרשים להעביר את הפעילות במועדוניות/ בתי ספר, כאשר שני מתנדבים מעבירים פעילות/ משחק ושאר חברי הקבוצה משתתפים בפעילות ומסייעים.

שותפים עיקריים:

מועדוניות רווחה בעיר, בית ספר לחינוך מיוחד, פנימיות.

מי מלווה:

מרכזת התוכנית- רכזת קבוצות התנדבות נוער, מלווה את בני הנוער- מדריך

משאבים נדרשים:

כח אדם, תקציב, משאבי ידע וכיו"ב
מדריך/ מדריכה בשכר. ציוד מתכלה, ציוד ספורט (כדורים/ חישוקים/ מחבטים/ מצנח וכו..).
הכשרות נוספות לאורך השנה – תזונאית/קרב מגע/ זומבה.

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

בני הנוער מקבלים ידע הקשור לחשיבות הספורט ותזונה נכונה, ניסיון בהדרכה ועמידה מול קבוצה, בניית פעילות והוצאה אל הפועל, בניית ימי שיא, עמידה מול קהלי יעד מגוונים, הכרת אוכלוסיות שונות בקהילה.

אשת קשר להתייעצות:

הדר לוי- רכזת התנדבות רשותית בחינוך, נתניה. טלפון: 050-2548883

מדברים, מבשלים ומשדרים

טבריה

תאור התכנית:

קיום שיח בין-דורי בין מבוגרים לבני נוער באמצעות בישול ושידור תכניות ברדיו 106 סביב נושאים מגוונים מתחום האפיה והבישול, ככלי מחבר בין הדורות. המבוגרים והצעירים עלו לפי סבב לשידור ברדיו המקומי ושיתפו את המאזינים בחוויותיהם המשותפות ובחיבור שנוצר ביניהם.

שותפים עיקריים:

היחידה להתנדבות מחלקת הנוער, בית ספר מח"ט, קידום נוער, רדיו טבריה, העמותה לקשיש בית גיל

מי מלווה:

מנהל ביה"ס הקצה מורה-מחנכת הכיתה שהתלוותה לתלמידים ונכחה בכל המפגשים. מרכז היום הקצה עובדת מטעמו - שליוותה את כל הצד הלוגיסטי של ביצוע התוכנית. 2 סטודנטים ממכללת רידמן העשירו את המשתתפים בידע בנושא בישול בריא ותזונה נכונה.

משאבים נדרשים:

כח אדם לליווי התכנית
מצרכים לבישול

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

תקשורת, הקשבה, מיגור סטריאוטיפים, בישול ואפיה, תזונה ובריאות, שידור והפקת תכניות רדיו

אשת קשר להתייעצות:

גילי גוטפריד, מנהלת תכנית "הקול בגיל". דוא"ל: giligottfried@gmail.com

שומרי מסך

אורטוב-רשת אורט ישראל

תאור התכנית:

קבוצת בני נוער עוברת הכשרה בנושא גלישה בטוחה באינטרנט ומניעת בריונות ברשת. חברי הקבוצה הופכים לשגרירים של גלישה בטוחה - עורכים מסעות הסברה בתוך ביה"ס ומחוצה לו, וכן מהווים קבוצת סיוע לפנייה של חברים נפגעי בריונות ברשת. בני הנוער עושים זאת בפעילות חינוכית ומניעתית, בליווי צוות חינוכי מקצועי, במטרה להעלות את הנושא לסדר היום הבית ספרי והקהילתי.

חלק מרכזי מהפרויקט הוא תחרות הפקת קמפיינים בה בני הנוער בוחרים פרויקט אישי לקידום גלישה בטוחה. התלמידים יוצרים קמפיינים יצירתיים ואפקטיביים שמעבירים את המסרים בנושא בשפתם.

שותפים עיקריים:

גוגל ישראל, צוות ביה"ס, בתי ספר יסודיים וגורמי קהילה נוספים

מי מלווה:

רכז הפרויקט הבית ספרי, מדריך מטעם צוות אורטוב

משאבים נדרשים:

כח אדם, תקציב לתגמול הרכז המלווה, ולהוצאות נוספות דוגמת הדפסת חולצות לחברי הקבוצה, הפקת הצגה בנושא בריונות ברשת וכדומה

מיומנויות שבני הנוער מפתחים במסגרת ההתנסות:

הפרויקט מאפשר לבני הנוער לקחת אחריות אישית וקהילתית, מעצים את תחושת המסוגלות וההשפעה של בני הנוער והופך אותם למודל לחיקוי לפעילות נבונה ברשת.

אשת קשר להתייעצות:

אורלי אהרונוב, צוות אורטוב, רשת אורט ישראל, דוא"ל: orly.aharoni@gmail.com